DOI: 10.14456/phdssj.2026.xx

Received:	January	22, 2026
Revised:	March	19, 2026
Accepted:	May	28, 2026

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต

ปิยาภรณ์ คุณชื่น[1] ปภาศรี บัวสวรรค์[2] อำนาจ เนตยสุภา[3]

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ศึกษาปัญหาทางกฎหมายของประเทศไทยและของต่างประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทย ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 16 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และผู้สร้างสรรค์ผลงานโดยตรง จาก 7 หน่วยงาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการทางนิติศาสตร์อธิบายเชิงเปรียบเทียบ

ผลการวิจัย พบว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ยังให้ความคุ้มครองปัญหาการแชร์ไฟล์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดการเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์สู่สาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาต กฎหมายมีมาตรการแจ้งและนำออกแต่กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ต้องมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการทำละเมิด ดังนั้น การดำเนินการพิสูจน์หาแหล่งที่กระทำละเมิดและผู้กระทำละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์จึงยากลำบากและเป็นไปได้ยาก มาตรการดังกล่าวย่อมเป็นการสร้างภาระให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือ ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ควรเพิ่มเติมเนื้อหา ตัวกรองการอัปโหลด หมายถึง ทุกสิ่งที่อัปโหลดขึ้นระบบออนไลน์ภายในอาณาเขตประเทศไทยต้องตรวจสอบการละเมิดลิขสิทธิ์ และเพิ่มเติมความหมาย ผู้สร้างสรรค์ ให้มีสิทธิในขอบเขตและให้ได้รับประโยชน์ตอบแทน และควรใช้ภาษาทางเทคนิคให้เหมาะสมและชัดเจนสอดคล้องกับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct)

คำสำคัญ: ละเมิด; ลิขสิทธิ์; ระบบอินเทอร์เน็ต; มาตรการแจ้งและนำออก

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

[1] หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เลขที่ 2086 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: powerbee1981@gmail.com

[2] คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

[3] สำนักงานอัยการสูงสุด

Legal Measures Related to Copyright Infringement via the Internet

Piyabhorn Kunchean[1] Praphasri Buasawan[2] Amnart Netayasupha[3]

Abstract

This research article aims to analyze study the concepts and theories regarding copyright protection against the infringement via the Internet; investigates the legal problems in Thailand and abroad; and develops the laws for Thailand. The researcher used qualitative research methods by collecting data from document research, in-depth interviews with 16 people, including legal experts, Internet network system experts, and direct creators from 7 agencies, and analyzed the data using legal principles for comparative explanations.

Fidings are as follow: The Copyright Act (No. 5), B.E. 2565 (2022) does not provide sufficient protection for file sharing via the Internet. This has led to the distribution of copyrighted works to the public without permission. The law has the notice and takedown measures but designates that the copyright owner must have reasonable evidence of the work infringement. Therefore, the proof to locate the source of the infringement and the person violating the copyrighted works is very difficult and highly unlikely. Such measures cause trouble to the copyright owner. The researcher recommends. Draft Copyright Act should be amended to determine the meaning of the the provision of the definition of the filter for the uploading should be added to mean the determination that all things uploaded on an online system in Thailand must be inspected for copyright infringement. The provision should be added with the definition of the creator to have the right within the scope with the determination that the creator receives benefits. Should define the legal context to have an appropriate and clear use of the language to align with being a member of WCT.

Keywords: Infringement; Copyright; The Internet; Notice and Takedown

Type of Article: Research Article

[1] Doctor of Laws Program, Ramkhamhaeng University
No. 2086 Ramkhamhaeng Road, Hau Mark, Bangkapi, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: powerbee1981@gmail.com
[2] Faculty of Law, Ramkhamhaeng University
[3] Office of The Attorney General

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต เกิดเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมในการแชร์ไฟล์ข้อมูล โดยวิธีการนำข้อมูลเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จึงถือว่าการเผยแพร่ข้อมูลไฟล์นั้น ๆ เป็นพื้นที่ที่ก่อให้เกิดการละเมิดผลงานอันมีลิขสิทธิ์ ย่อมส่งผลกระทบให้เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดผลงาน (ชาญชัย อารีวิทยาเลิศ, 2553) จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 มีมาตรการแจ้งและนำออกแต่กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ต้องมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการทำละเมิด มาตรการดังกล่าวย่อมเป็นการสร้างภาระให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ อีกทั้งยังมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) เพื่อใช้คุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต จึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ดังนี้

ประเด็นแรก ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต นำไปสู่ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการแชร์ไฟล์ข้อมูลในลักษณะหลายรูปแบบ อันเป็นการเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ได้แก่ (1) ปัญหาการดาวน์โหลดข้อมูลด้วยเทคโนโลยีบิตทอเรนท์ (bit torrent) เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีการส่งข้อมูลแบบ peer-to-peer ผู้รับและผู้ส่งข้อมูลเสียค่าใช้จ่ายน้อย สามารถรับและส่งข้อมูลได้รวดเร็วกว่าการส่งข้อมูลแบบเดิม (2) ปัญหาการแชร์ไฟล์ผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Youtube Facebook Twitter Line รวมไปถึงการ Live สดผ่านแอปพลิเคชันของ Facebook เป็นการละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ในการนำเผยแพร่เพลง ภาพยนตร์ รายการฟุตบอล โดยนำข้อความ ภาพ หรือเสียง ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตออกสู่สาธารณชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แม้ไม่ได้กระทำเพื่อหากำไร แต่อาจขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติจากเจ้าของลิขสิทธิ์และกระทบถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร จึงไม่ถือเป็นข้อยกเว้นที่กฎหมายอนุญาตให้กระทำได้ และรวมไปถึงกรณีการ Live สดผ่านแอปพลิเคชันของ Facebook ที่จะมีการเปิดบทเพลงประกอบคลิปพร้อมกับการเผยแพร่เรื่องราวต่าง ๆ บทเพลงที่ได้รับการเปิดและออนไลน์พร้อมกับประกอบการ Live สดนี้ ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตที่จับต้องไม่ได้ และ (3) ปัญหาการแชร์ไฟล์ผ่านเว็บไซต์เสิร์ช เอ็นจิ้น (search engine) เช่น world wide web (www หรือเรียกว่า web) เว็บเพจจะแสดงข้อความ รูปภาพ และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ (link) เพื่อไปยังเพจถัดไปหรือเว็บไซต์อื่น ๆ ตามที่เว็บไซต์นั้นกำหนดไว้ การนำเนื้อหาออกเผยแพร่ต้องผ่านทางช่องทางผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ฉะนั้นกระดานสนทนาผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีโอกาสพบเนื้อหางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ผู้ใช้งานกระดานสนทนานำมาเผยแพร่สู่สาธารณชน มีผลทำให้ผู้ใช้งานและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต (ชาญชัย อารีวิทยาเลิศ, 2553) จากการละเมิดลิขสิทธิ์ทั้ง 3 ลักษณะที่กล่าวมาเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อกฎหมาย และพบว่ากฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยยังไม่มีมาตรการการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้อย่างครอบคลุม

ประเด็นที่สอง ปัญหาการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 กำหนดให้มีมาตรการการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการการปกป้องและยับยั้งการละเมิดลิขสิทธิ์โดยให้ใช้กระบวนการแจ้งและนำออก (notice and takedown) รวมถึงการกำหนดหน้าที่และการจำกัดความรับผิดของผู้ให้บริการ เมื่อมีการทำละเมิดลิขสิทธิ์

ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีหน้าที่ระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล และเจ้าของลิขสิทธิ์ต้องมีหลักฐานอันควรเชื่อว่ามีการละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ จึงจะสามารถดำเนินการแจ้งไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อให้นำข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบของผู้ให้บริการ แต่เนื่องจากการพิสูจน์หาแหล่งที่กระทำการละเมิดว่าอยู่ที่ใดนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะผู้ละเมิดจะอาศัยช่องว่างของกฎหมาย ทั้งนี้ การนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ถือว่าเป็นการสร้างภาระแก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในทางธุรกิจ อีกทั้ง ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่สามารถควบคุมการกระทำละเมิดได้อย่างแท้จริง ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 กำหนดให้ความหมายของการปิดกั้นเว็บไซต์ (block website) ในงานทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับความผิดความมั่นคงของรัฐโดยเฉพาะ และพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีองค์กรกลางหรือศาลที่จะทำหน้าที่วินิจฉัยว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่แพร่หลายอยู่บนอินเทอร์เน็ตเป็นข้อมูลที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เช่น ความผิดเกี่ยวกับศาสนา (วัชระ เนติวาณิชย์ และชัดชัย กลั่นความดี, 2562) ดังนั้น เมื่อมีการทำละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้น จึงไม่สามารถนำมาตรการการปิดกั้นเว็บไซต์มาปรับใช้กับปัญหาดังกล่าวได้

ประเด็นสุดท้าย ปัญหาการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ฉบับนี้ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 โดยอนุวัติการกฎหมายภายในให้มีเนื้อหาบทบัญญัติสอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว แต่พบว่ากฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยไม่มีบทบัญญัติที่ครอบคลุมกับการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ที่ถูกละเมิดผลงานไปเผยแพร่ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งไม่ทัดเทียมกับสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก wipo copyright treaty 1996 ที่บัญญัติให้ความสำคัญในด้านลิขสิทธิ์ในระบบอินเทอร์เน็ตที่มีวิธีการใหม่ ๆ เพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ในโลกยุคดิจิทัล (จิตติมา ศรีถาพร, 2561)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต
2. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศ
4. เพื่อพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยและของต่างประเทศ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 โดยเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ ผ่านทางระบบ

อินเทอร์เน็ตของต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายของสหรัฐอเมริกา กฎหมายของสหราชอาณาจักร กฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กฎหมายของญี่ปุ่น และเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตในระดับระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาเบิร์น อนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล อนุสัญญากรุงโรม ข้อตกลง trips สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก wct และกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหภาพยุโรป เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์หามาตรการทางกฎหมายและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมต่อไป

2. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และผู้สร้างสรรค์ผลงานโดยตรง ประกอบด้วย (1) นักวิชาการกรมทรัพย์สินทางปัญญา (2) นักวิชาการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (3) ผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (4) พนักงานอัยการประจำสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (5) เจ้าพนักงานตำรวจ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (ปอศ.) (6) ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต และ (7) ผู้สร้างสรรค์ผลงานโดยตรง โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจงทั้งเจ็ดหน่วยงานดังกล่าวมาใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรที่ทำการสัมภาษณ์ จำนวน 16 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา หน่วยงานพื้นที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2563 ถึง 10 กรกฎาคม 2568

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต

2. ทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย

3. ทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศ

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบบิตทอเรนท์ (bit torrent)

แนวคิดหลักการทำงานของเทคโนโลยีบิตทอเรนท์ (bit torrent) เป็นการแลกเปลี่ยนไฟล์ในลักษณะการทำงานแบบ peer-to-peer กล่าวคือ การทำงานที่เครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องจะมีการติดต่อกันโดยตรงโดยไม่ต้องผ่านเซิร์ฟเวอร์ นับเป็นการแก้ปัญหาคอขวดที่เซิร์ฟเวอร์อย่างตรงไปตรงมาที่สุด บิตทอเรนท์ใช้แนวความคิดของการเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับในเวลาเดียวกัน โดยไฟล์ที่ต้องการจะถูกแบ่งออกเป็นส่วน ๆ และในการรับ-ส่งไฟล์ ก็จะทำงานทีละส่วน อาจจะไม่ใช่ชิ้นส่วนที่ต่อเนื่องกันก็ได้ เมื่อได้ชิ้นส่วนครบเมื่อไหร่ก็แสดงว่าการดาวน์โหลดไฟล์เสร็จสมบูรณ์ ในระหว่างที่กำลังดาวน์โหลดชิ้นส่วนของไฟล์อยู่นั้น สามารถให้บริการอัปโหลดชิ้นส่วนที่ได้รับมาเรียบร้อยแล้วให้แก่ผู้อื่นได้ด้วย (Chiang et al., 2011)

สรุปได้ว่า ระบบบิตทอเรนท์จะสอดคล้องกับการมุ่งไปสู่ระบบการทำงานแบบกระจายไฟล์ (distributed computing) ถือว่าหลักการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ดี แต่ในทางปฏิบัติระบบบิตทอเรนท์เมื่อกล่าวถึงในกลุ่มผู้ใช้วัยรุ่นจะนึกถึงแต่เรื่องของการดาวน์โหลด เกม ภาพยนตร์ โปรแกรม และเพลง สิ่งที่ดาวน์โหลดเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นไฟล์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์และผิดกฎหมาย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต

แนวคิดกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับอำนาจแต่ผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์งานในเชิงลิขสิทธิ์ สิทธิของผู้สร้างสรรค์งานได้รับการรับรองเพียงแต่ในทำนองสิทธิของเจ้าของทรัพย์ชิ้นหนึ่งที่ทำขึ้นโดยประการที่ว่า ผู้อื่นจะเอาไปใช้ไม่ได้หากไม่ได้รับอนุญาตในยุคที่อารยธรรมกรีกและโรมันรุ่งเรืองสังคมยอมรับสิทธิทางจิตใจหรือสิทธิทางศีลธรรม (moral right) ของนักเขียนอย่างมาก ดังนั้น ในการรับรองสิทธิสังคมในยุคนั้นยอมรับว่าผู้ประพันธ์ชอบที่จะประณามผู้ที่คัดลอกผลงานกฎหมายหลักในยุคนั้นคือกฎหมายของจักรวรรดิโรมันหรือประมวลกฎหมายจัสติเนียนมิได้กล่าวถึงสิทธิ ในลักษณะ ดังกล่าวต่อมานานาประเทศได้ให้คำนิยามคำว่า “ลิขสิทธิ์”และได้มีการแบ่งประเภทของงานลิขสิทธิ์ไว้ให้ครอบคลุมมากที่สุดเพื่อให้ลิขสิทธิ์มีความเป็นเอกรูปและมีความชัดเจนทางกฎหมาย โดยกฎหมายที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่สำคัญภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ คือ อนุสัญญากรุงเบิร์น อนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล ข้อตกลงว่าด้วยการค้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาtripsและข้อตกลงระหว่างประเทศซึ่งล่าสุดได้แก่สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (ธัชชัย ศุภผลศิริ, 2544)

ทฤษฎีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ มีอยู่ 2 ทฤษฎี มีความเห็นแตกต่างกัน คือ (สุพัตรา คำภา และวริยา ล้ำเลิศ, 2563)

1. ทฤษฎีเสรีนิยม แนวความคิดของทฤษฎีนี้เห็นว่า บรรดาสิ่งนิพนธ์จากความนึกคิดของมนุษย์สมควร ให้สาธารณชนโดยทั่วไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเสรี ดังนั้นประโยชน์อันเกิดจากสิ่งนิพนธ์ดังกล่าวจึงสมควรตกเป็นของสังคม การใช้ประโยชน์จากความนึกคิดของมนุษย์จึงสมควรปล่อยให้เป็นของสาธารณชน หมายความว่าบรรดางานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ตกเป็นสมบัติของสาธารณะมิใช่สมบัติของผู้ผลิตแต่อย่างใด

2. ทฤษฎีคุ้มครองป้องกัน แนวความคิดเห็นของทฤษฎีนี้เห็นว่าลิขสิทธิ์สมควรได้รับความคุ้มครองป้องกันเช่นเดียวกับสิทธิในทางแพ่งโดยทั่วไปและอ้างว่าลิขสิทธิ์เป็นสิทธิที่ใช้ยันบุคคลทั่วไปอย่างหนึ่งมีลักษณะพิเศษโดยมีเหตุผลสนับสนุนที่ทำให้หลักของลิขสิทธิ์แตกต่างกันออกไป โดยเห็นว่าชีวิตในส่วนจิตใจและสติปัญญานั้น เป็นส่วนหนึ่งของสภาพบุคคลเมื่อสภาพบุคคลได้รับความคุ้มครองการแสดงออกทางความนึกคิดอันเป็นรูปธรรม ก็เป็นส่วนหนึ่งแห่งสภาพบุคคลน่าจะได้รับความคุ้มครองด้วย จากเหตุผลนี้ทำให้เห็นว่า ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิบุคคล (right of personality) หรือสิทธิส่วนบุคคล (personal right) สรุปได้ว่า ทฤษฎีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ทั้งสองทฤษฎีนี้ ในทางปฏิบัติกฎหมายลิขสิทธิ์ในประเทศต่าง ๆ ได้ยึดถือตามทฤษฎีคุ้มครองป้องกัน แต่รากฐานอันเป็นที่มาของลิขสิทธิ์โดยแท้จริงแล้วยังไม่มีความแน่นอน

หลักกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย

1. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นการให้ความคุ้มครองแก่งานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ทันทีที่สร้างงานนั้นเสร็จ หรือเป็นการให้ความคุ้มครองโดยอัตโนมัติ (automatic protection) ไม่มีแบบพิธี (non-formality) ใด ๆ ไม่ต้องนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปขอจดทะเบียนไม่ต้องแสดงการสงวนลิขสิทธิ์บนตัวงาน (copyright reserved) แม้จะมี ระบบการเปิดโอกาสให้เจ้าของลิขสิทธิ์แจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ต่อกรมทรัพย์สิน

ทางปัญญาได้ แต่การไม่แจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ ก็ไม่มีผลทางกฎหมายให้งานนั้นไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2568, ง) เมื่อประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเบิร์น ต้องยอมรับหลักการนี้โดยการไม่กำหนดแบบในการให้ได้มาซึ่งการคุ้มครอง (ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2540) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 เพิ่มบทบัญญัติให้เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์ กำหนดข้อจำกัดความรับผิดของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต หากศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือนำงานที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ และเจ้าของลิขสิทธิ์ต้องดำเนินคดีต่อผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ภายในระยะเวลาที่ศาลมีคำสั่ง (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2568, จ) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ในมาตรา 7 แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ ยกเลิกมาตรา 32/3 เพิ่มส่วนที่ 7 ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ ไว้ในมาตรา 43/1 ถึงมาตรา 43/8 สาระสำคัญมีการปรับปรุงแก้ไขข้อจำกัดความรับผิดของผู้ให้บริการ และกระบวนการแจ้งและนำออก (notice and takedown) โดยกำหนดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ในการแจ้งเตือนผู้ให้บริการได้โดยตรง เพื่อให้การระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างรวดเร็ว (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2568, ฉ)

2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (2550, 18 มิถุนายน)

กำหนดกฎหมายฉบับนี้ขึ้นโดยเฉพาะ อันเนื่องมาจากปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ต อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (computer crimes) บทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญาไม่สามารถนำมาปรับใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ตาม มาตรา 20 (3) หากเป็นกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้แจ้งพบข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาต่อเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาหรือพนักงานโดยยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจ จากนั้นศาลจะพิจารณามีคำสั่งให้ระงับปิดเว็บไซต์ที่ทำผิดกฎหมาย (วัชระ เนติวาณิชย์ และชัดชัย กลั่นความดี, 2562)

หลักกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศ

1. ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (common law system)

1.1 สหรัฐอเมริกา กำหนดกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา (the digital millennium copyright act of 1998--dmca) ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 512 เพื่อให้อำนวยความสะดวกระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ให้บริการเครือข่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันในการป้องกัน และควบคุมการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต ได้คุ้มครองเครือข่ายในรูป แบบเอกชน กฎหมายให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นดิจิทัล บัญญัติเรื่องจำกัดความรับผิด ของผู้ให้บริการ เครือข่ายโดยอยู่บนพื้นฐานของระดับการรู้และการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการเครือข่าย (U.S. Copyright Office, 1998, December)

1.2 สหราชอาณาจักร ตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์การออกแบบผลิตภัณฑ์และสิทธิบัตร พ.ศ. 2531 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2546 (the copyright design and patents act, 1988 และฉบับแก้ไข ค.ศ. 2003) ขยายหลักการความคุ้มครองต่อเจ้าของลิขสิทธิ์และให้ปรับใช้กับมาตรการทางเทคโนโลยีในทุกรูปแบบ การป้องกันการกระทำใด ๆ ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ และการได้รับความคุ้มครองต้องเป็นงานสร้างสรรค์ที่กฎหมายกำหนดและงานนั้นต้องเป็นงานที่มีความคิดริเริ่ม จะไม่ได้รับลิขสิทธิ์จนกว่างานดังกล่าวจะได้รับการจดแจ้ง (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2568, ค)

1.3 สาธารณรัฐสิงคโปร์ ตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2541 (copyright act 1998) บัญญัติเกี่ยวกับมาตร การแจ้งเตือนและเอาออก (notice and takedown) โดยบัญญัติไว้ ใน copyright act (chapter 63) มีการแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งล่าสุด ในปี พ.ศ. 2557 กำหนดการแจ้งเตือนให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์เข้าสู่เครือข่ายหรือระงับการ เข้าถึง ข้อมูลละเมิดลิขสิทธิ์เป็นสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์และมีสิทธิที่จะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการดำเนินการ ดังกล่าวก็ได้หรือหากผู้ให้บริการปฏิเสธไม่ดำเนินการตามที่แจ้งเตือนเจ้าของลิขสิทธิ์ก็ยังมีสิทธิที่จะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการดำเนินการได้เช่นเดียวกัน และได้บัญญัติหมวด 9a กำหนดข้อจำกัดความรับผิดของผู้ให้บริการที่ไม่ต้องรับผิดหรือชดใช้ค่าเสียหายใด ๆ หากได้ดำเนินการตามมาตรา 193b มาตรา 193c และมาตรา 193d (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2568, ข)

2. ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (civil law system)

2.1 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2508 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2546 (german copyright act 1965 และฉบับแก้ไข ค.ศ. 2003) บัญญัติไว้ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับ eu directive 2001 /29/ec ไว้ในมาตรา 95 a (2) และเยอรมนีได้กำหนดมาตรการสมัครใจไว้เช่นเดียวกับสหราชอาณาจักร มาตรา 15 กำหนดให้ต้องซื้อลิขสิทธิ์จากบริษัทสื่อก่อนที่จะนำเสนอลิงก์เชื่อมกับเนื้อหาและมาตรา 17 กำหนดให้ทุกสิ่งที่อัปโหลด ขึ้นระบบออนไลน์ภายในอาณาเขตสหภาพยุโรปต้องได้รับการตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ (กรมทรัพย์ สินทางปัญญา, 2568, ก)

2.2 ญี่ปุ่น ตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2513 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545 (copyright law of japan 1970 และฉบับแก้ไข ค.ศ. 2002) บัญญัติเกี่ยวกับการบล็อกเว็บไซต์ (site blocking) และการยับยั้งการลงโฆษณา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมในการเผยแพร่ของอุตสาหกรรมด้านเนื้อหาของญี่ปุ่น ประสานงานร่วมกับหน่วยงานราชการทั้งในและนอกประเทศญี่ปุ่น กลุ่มผู้ประกอบการ บริษัทที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (ผู้เป็นเจ้าของเนื้อหา) (สมาคมส่งเสริมการเผยแพร่คอนเทนต์ในต่างประเทศ (coda), 2561) (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2568, ช)

หลักกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตในระดับระหว่างประเทศ

1. การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศตามอนุสัญญาเบิร์น (bern convention) ประกอบด้วย บทบัญญัติสองส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนแรก เป็นบทบัญญัติทางสารบัญญัติ เช่น บทบัญญัติที่เกี่ยวกับประเภทของ งานลิขสิทธิ์ วิธีการคุ้มครอง อายุการคุ้มครอง และส่วนที่สอง เป็นบทบัญญัติทางบริหาร และโครงสร้าง เช่น การบริหารงานของสหภาพ ค่าบำรุงสหภาพ การให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญา การบังคับใช้อนุสัญญาต่อประเทศภาคีอื่น (ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2559)

2. การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศตามอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล (universal copyright convention) กำหนดหลักเกณฑ์และบรรทัดฐานของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไว้ในทำนองเดียวกับอนุสัญญากรุงเบิร์น แต่มีระดับการคุ้มครองที่ต่ำกว่าโดยกำหนดหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ หากงานอันมีลิขสิทธิ์ใดมีแหล่งกำเนิดในประเทศภาคีของอนุสัญญากรุงเบิร์นให้บังคับตามหลักการของอนุสัญญากรุงเบิร์น โดยไม่ให้นำหลักการอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากลไปใช้บังคับ แม้ว่าประเทศที่เป็นที่เกิดของงานนั้นจะเป็นภาคีของอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากลอยู่ด้วย (ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2559)

3. การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศตามอนุสัญญากรุงโรม อนุสัญญากรุงโรมว่าด้วยการคุ้มครองนักแสดง ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง และองค์การ แพร่เสียงแพร่ภาพ (rome convention for the protection of performers, producers of phonograms and broadcasting organisations) กำหนดให้ใช้บังคับกับการคุ้มครองสิทธิข้างเคียงในระดับระหว่างประเทศ ถูกผูกติดกับปัจจัยเรื่องสัญชาติของเจ้าของงานและสถานที่ที่เกิดของงานเช่นเดียวกันกับหลักการของอนุสัญญากรุงเบิร์น (จักรกฤษณ์ ควรพจน์, 2559)

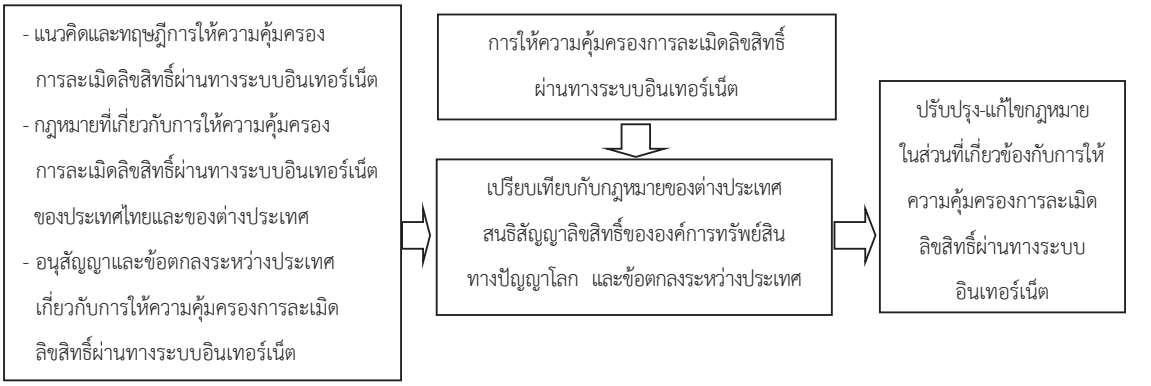
4. การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศตามข้อตกลงว่าด้วยการค้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (agreement on trade-related aspects of intellectual property rights-- trips) ได้บัญญัติเรื่องสิทธิขององค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพไว้ใน มาตรา 14 ข้อ 3 ว่า “ให้องค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพมีสิทธิที่จะห้ามการกระทำดังต่อไปนี้เมื่อกระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากองค์กรนั้นก่อน ได้แก่ การบันทึก การทำซ้ำบันทึกของงาน และการแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำโดยวิธีไร้สาย ตลอดจนการเผยแพร่ต่อสาธารณชนทางโทรทัศน์ในกรณีที่ประเทศภาคีใดมิได้ให้สิทธิดังกล่าวแก่องค์กรแพร่เสียง แพร่ภาพให้ประเทศภาคีนั้น กำหนดให้เจ้าของสิทธิในงานที่ได้แพร่เสียงแพร่ภาพมีความเป็นไปได้ที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำข้างต้นได้ (Amato & Long, 1997)

5. การคุ้มครองลิขสิทธิ์ภายใต้อนุสัญญา (wct) สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญา โลก (wipo copyright treaty 1996) บัญญัติให้ความสำคัญในด้านลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียง มีการขยายขอบเขตไปอย่างกว้างจากการพัฒนาทางเทคโนโลยี มีการนำวิธีการใหม่ ๆ ในการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ไปทั่วโลก ผ่านรูปแบบ การติดต่อสื่อสารต่าง ๆ เช่น การการเผยแพร่ผ่านดาวเทียม แผ่นดิสก์ ดีวีดี และอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างมาตรฐานใหม่สำหรับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในโลกยุคดิจิทัล (ธัชชัย ศุภผลศิริ, 2544)

6. การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศภายใต้สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธินักแสดงและสิ่งบันทึกเสียง (wppt) สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธินักแสดงและสิ่งบันทึกเสียง (wipo performances and phonograms treaty) สาระสำคัญของสนธิสัญญาฉบับนี้ เพื่อพัฒนาและคงไว้ซึ่งการให้ความคุ้มครองสิทธินักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงให้มีผลใช้บังคับและอยู่ในรูปแบบเดียวกันเท่าที่จะเป็นได้ (World Intellectual Property Organization (WIPO), 2025, B)

7. การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหภาพยุโรป (eu directive 2001/29/ec ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม eu directive 2019/790) บัญญัติเกี่ยวกับการการแก้ไขภาษาเทคนิคสำหรับกฎหมายลิขสิทธิ์ในยุคอินเทอร์เน็ตให้มีความทันสมัยมากขึ้น และกำหนดให้แพลตฟอร์มอินเทอร์เน็ตมีข้อผูกมัดในการลบผลงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งโพสต์โดยผู้ใช้บริการ (World Intellectual Property Organization (WIPO), 2025, A)

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

การละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย นำไปสู่ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการแชร์ไฟล์ข้อมูลในลักษณะหลายรูปแบบ อันเป็นการเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ ลิขสิทธิ์กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยกำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุม และกฎหมายมีเนื้อหายังไม่สอดคล้องกับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) จึงจำเป็นต้องศึกษามาตรการทางกฎหมายเพื่อหาแนวทางให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของลิขสิทธิ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง ทั้งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ภาพ เสียง ภาพและเสียง หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (indepth interview) ใช้ข้อคำถามปลายเปิด (open-ended question) เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต จากนั้นจึงดำเนินการส่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายลิขสิทธิ์ จำนวน 3 คน ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เพื่อหาความเที่ยงตรง การเลือกตัวอย่างใช้เทคนิคการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากจำนวน 7 หน่วยงาน ประชากรที่ทำการสัมภาษณ์จำนวน 16 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดแบบการสัมภาษณ์มีรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางขอบเขตของมาตรการทางกฎหมายการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต โดยจะทำการแบ่งคำถามในการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านภูมิหลังเป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์

ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนที่ 3 ส่วนสรุป เป็นคำถามที่ใช้ทดสอบความถูกต้อง รวมทั้งคำถามที่ประสงค์จะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ทำวิจัยพร้อมกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ขอบเขตของมาตรการทางกฎหมายการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ในการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาและหาข้อมูลประชากรที่ต้องการดำเนินการวิจัย เพื่อคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในเรื่องที่วิจัย รวมทั้งสามารถให้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ได้อย่างแท้จริง โดยในการสัมภาษณ์ใช้การบันทึกข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและการจดบันทึก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์กับข้อมูลเอกสารอธิบายเชิงเปรียบเทียบและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้หลักการทางนิติศาสตร์

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต จากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า กฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ไม่ควรแยกเป็นกฎหมายเฉพาะจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 แต่จำเป็นต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติเนื้อหาของกฎหมายเข้าไปให้ชัดเจน เพิ่มเติมเนื้อหาบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้เทคนิคที่ทำให้การแสวงหาพยานหลักฐานแหล่งที่กระทำการละเมิดให้ได้โดยให้นำกฎหมายของต่างประเทศมาเปรียบเทียบเพื่อให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ในการทำงานได้สะดวกและทันสมัยกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศพบว่า สหภาพยุโรปมีกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ที่นำไปสู่การตรวจสอบเนื้อหาในระบบอินเทอร์เน็ต โดยได้กำหนดไว้ว่าทุกสิ่งที่อัปโหลดขึ้น ระบบออนไลน์ภายในอาณาเขตสหภาพยุโรปต้องได้รับการตรวจสอบเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ ด้วยวิธีการติดตั้งตัวกรองการอัปโหลด

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีการแชร์ไฟล์รูปแบบต่าง ๆ หาทางพิสูจน์ ตรวจสอบแหล่งที่กระทำละเมิดและผู้กระทำละเมิดผลงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ยาก เพราะมีวิธีการกระทำเมิดที่สลับซับซ้อน อีกทั้ง เกิดช่องว่างทางกฎหมายในการอาศัยแหล่งกระทำละเมิดผลงานในประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) และผู้วิจัยเห็นว่า การแชร์ไฟล์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยสามารถอัปโหลดได้โดยสะดวก อันเนื่องมาจากบทบัญญัติกฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ได้กำหนด เกี่ยวกับเรื่องตัวกรองข้อมูลการอัปโหลดผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ไม่มีการกำหนดให้ตรวจสอบข้อมูลการแชร์ไฟล์ ว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์ก่อน จึงส่งผลให้ผลงานที่มีเจ้าของลิขสิทธิ์ถูกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

2. ปัญหาการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต จากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรการการแจ้งและนำออก (notice and takedown) มีการนำเนื้อหาบทบัญญัติกฎหมายของสหรัฐอเมริกามาเป็นต้นแบบพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 แต่นำบทบัญญัติของสหรัฐอเมริกามาใช้ไม่ครบ ส่งผลให้การนำมาตรการแจ้งและนำออกมาใช้คุ้มครองย่อมไม่เกิดผลจริงแม้ว่าจะให้สิทธิ แก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตนำข้อมูลออกโดยไม่ต้องมีคำสั่งศาล เนื่องจากการกำหนดกฎหมายให้เจ้าของลิขสิทธิ์ดำเนินการแจ้งและนำออกได้โดยตรงกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ในทางปฏิบัติ พบว่าการพิสูจน์หาแหล่งที่กระทำละเมิดและผู้กระทำละเมิดผลงานอันมีลิขสิทธิ์เป็นไปได้ยาก เพราะเป็นวิธีการที่ความ

ซับซ้อนทางเทคนิค และการขอให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตนำข้อมูลออกจากระบบย่อมเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและเกิดผลเสียในทางธุรกิจตามมา ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ปรับปรุง แก้ไขบทบัญญัติมาตรา 20 เห็นว่า บทบัญญัติกฎหมายให้ดำเนินการปิดกั้นงานที่เผยแพร่ (block) ครอบคลุมกรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาความผิดที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยการนำข้อมูลละเมิดออกหรือปิดกั้นเว็บไซต์ความผิดในกรณีความมั่นคงเท่านั้นและต้องมีคำสั่งศาลจึงจะดำเนินการปิดกั้นเว็บไซต์ได้ ดังนั้น มาตรการดังกล่าวจำเป็นต้องมีหน่วยงานของรัฐดูแลเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อยเห็นว่าควรกำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ ดำเนินการจดแจ้ง มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยส่งเสริมดูแล เจ้าของลิขสิทธิ์แนะนำให้ทราบถึงสิทธิและผลประโยชน์ ที่จะได้รับจากการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตนเองได้สร้างสรรค์ขึ้น จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศ พบว่า มาตรการการแจ้งเตือนและนำออก มีการกำหนดแนวทางการสกัดกั้นการละเมิดลิขสิทธิ์ขึ้นมาและให้ความคุ้มครองได้ประสิทธิภาพ เกิดจากความร่วมมือของภาคีสมาชิกที่ได้ตระหนักและหาแนวทางมาตรการการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตโดยภาคีสมาชิกเห็นความสำคัญของเรื่องการนำผลงานอันมีลิขสิทธิ์เผยแพร่สู่สาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงได้กำหนดให้ความหมายชัดเจนถึงขั้นตอนทางเทคนิคของการละเมิดในรูปแบบต่าง ๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร รวมไปถึงกำหนดความสลับซับซ้อนที่ยากในการดำเนินการพิสูจน์หาแหล่งที่กระทำละเมิดและผู้กระทำละเมิดผลงานอันมีลิขสิทธิ์ไว้อย่างครอบคลุม เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายในการกระทำละเมิดผลงาน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า มาตรการเตือนและนำออกของประเทศไทยกำหนดผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีหน้าที่ระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล การหาหลักฐานว่าถูกละเมิดและมีอยู่จริงนั้นเจ้าของลิขสิทธิ์ต้องดำเนินการเอง ตามมาตรา 43/6 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ในทางปฏิบัติเป็นมาตรการที่เป็นไปได้ยาก เพราะการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตมีวิธีการที่สลับซับซ้อน เนื่องจากผู้กระทำละเมิดได้อาศัยแหล่งกระทำละเมิดผลงานกับประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) จึงเกิดเป็นช่องว่างทางกฎหมายในระดับระหว่างประเทศ และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับนี้มีเนื้อหาให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตไม่ชัดเจนในกรณีเรื่องระยะเวลา ที่อาจมีความขัดแย้งกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในการนำข้อมูลออกจากระบบ เนื่องจากการนำข้อมูลออกจากระบบมีผลกระทบต่อทางธุรกิจส่งผลให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตสูญเสียรายได้ ดังนั้นการนำมาตรการแจ้งและนำออกมาใช้คุ้มครองย่อมไม่เกิดผลจริงแม้ว่าจะให้สิทธิแก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตนำข้อมูลออกโดยไม่ต้องมีคำสั่งศาล

3. ปัญหาการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) จากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า ประเทศไทยควรเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) เนื้อหาของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ฉบับนี้ มีการอนุวัติการกฎหมายภายในสอดคล้องกับสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกและเห็นว่าการเข้าร่วมเป็นภาคี ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง แต่กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิได้รับความคุ้มครองเพิ่มขึ้น เป็นการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์โดยออกกฎหมายให้ครอบคลุมและสอดคล้อง

และจำเป็นต้องกำหนดบทบัญญัติให้อยู่ในขอบเขตที่ชัดเจนเหมาะสมก่อนเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) จากข้อมูลจากการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อยเห็นว่าการเข้าร่วมเป็นภาคีสนธิสัญญา ลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกยังไม่เหมาะสมกับประเทศไทยด้วยเหตุผลที่ว่า การจะเข้าร่วมเป็นภาคี สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกได้นั้นควรปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ให้มีเนื้อหาชัดเจนและเหมาะสมมากกว่านี้ เพราะเนื้อหาในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับนี้ยังไม่เข้าเงื่อนไขกับประเทศไทยในเรื่องความหมายบทบัญญัติให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมกับประเทศไทยและเห็นว่ากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาต้องเป็นเรื่องทางแพ่งควรยกเลิกโทษทางอาญา เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นธรรม จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศ พบว่า ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐสิงคโปร์ และในกลุ่มประเทศระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ญี่ปุ่น ได้อนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับการเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) กฎหมายจึงเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) ต้องการที่จะพัฒนาและรักษาการคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ มุ่งให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์เป็นการยอมรับกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น มาตรการด้านเทคโนโลยี การบริหารข้อมูล สิทธิในการจำหน่ายและสิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เนื้อหาของวัตถุประสงค์ข้อนี้ได้มีการขยายเพิ่มความชัดเจนให้กับสิทธิในการทำซ้ำ งานดิจิทัล มีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบของการให้ความคุ้มครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ให้ผู้สร้างสรรค์ เป็นผู้มี “สิทธิแต่เพียงผู้เดียว” และเป็นการยอมรับเกี่ยวกับการรักษาความสมดุลระหว่างสิทธิของผู้สร้างสรรค์และประโยชน์สาธารณชนให้เป็นข้อยกเว้นของสิทธิ แต่เพียงผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์ เมื่อวิเคราะห์บทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 พบว่าเนื้อหายังกำหนดบริบทของกฎหมายและความหมายของไม่ครอบคลุมกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล จึงยังไม่สอดคล้องกับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct)

การอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า มาตรการทางกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานใหม่สำหรับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในโลกยุคดิจิทัล ตามสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wipo copyright treaty 1996) ได้แก่

ประเด็นแรก การแชร์ไฟล์ด้วยเทคโนโลยีบิตทอเรนท์ (bit torrent) ที่เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีการส่งข้อมูลแบบ peer-to-peer การแชร์ไฟล์ผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Youtube Facebook Twitter Line รวมไปถึงการ Live สดผ่านแอปพลิเคชันของ Facebook และการแชร์ไฟล์ผ่านเว็บไซต์เสิร์ชเอ็นจิ้น (search engine) เช่น world wide web (www หรือเรียกว่า web) เว็บเพจจะแสดงข้อความ รูปภาพ และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ (link) เพื่อไปยังเพจถัดไปหรือเว็บไซต์อื่น ๆ ตามที่เว็บนั้นกำหนดไว้ การแชร์ไฟล์รูปแบบต่าง ๆ ตามที่กล่าวมานี้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565ยังไม่ได้กำหนดให้มีการตรวจสอบข้อมูลงานอันมีลิขสิทธิ์ก่อนการแชร์ไฟล์เหมือนเฉกเช่นกฎหมายของประเทศเยอรมนีและกฎหมายของสหภาพยุโรป Eu Directive 2001/29/ec ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม Eu Directive 2019/790 ซึ่งกำหนดไว้ว่าต้องมีตัวกรอง

ตรวจสอบข้อมูลการอัปโหลดงานอันมีลิขสิทธิ์ก่อนการแชร์ไฟล์

ประเด็นที่สอง มาตรการเตือนและนำออก (notice and takedown) ของประเทศไทยกำหนดผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีหน้าที่ระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล ซึ่งผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่สามารถควบคุมการกระทำละเมิดได้ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้การดำเนินการพิสูจน์หาแหล่งที่กระทำละเมิดและผู้กระทำละเมิดผลงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตไว้ว่า เป็นเรื่องที่เจ้าของลิขสิทธิ์ต้องมีหลักฐานอันควรเชื่อว่ามีการละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบอินเทอร์เน็ต โดยการหาหลักฐานว่าถูกละเมิดและมีอยู่จริงซึ่งกำหนดไว้ว่าเจ้าของลิขสิทธิ์ต้องดำเนินการเอง ในทางปฏิบัติตามมาตรา 43/6 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 จึงไม่อาจใช้คุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์กับเจ้าของลิขสิทธิ์ได้จริง

ประเด็นสุดท้าย ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) แล้ว แต่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ยังกำหนดบริบทของกฎหมายและความหมายไม่ครอบคลุมกับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) ซึ่งได้กำหนดให้ความสำคัญในด้านลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียง มีการขยายขอบเขตไปอย่างกว้างจากการพัฒนาทางเทค โนโลยี มีการนำวิธีการใหม่ ๆ ในการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ไปทั่วโลก ผ่านรูปแบบการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ เช่น การการเผยแพร่ผ่านดาวเทียม แผ่นดิสก์ ดีวีดี และอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างมาตรฐานใหม่สำหรับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในโลกยุคดิจิทัลแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ที่เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. มาตรการทางกฎหมายและวิธีดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม การละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีการแชร์ไฟล์รูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมา การแชร์ไฟล์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยสามารถอัปโหลดได้โดยง่าย พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ไม่ได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับตัวกรองข้อมูลการอัปโหลดงานอันมีลิขสิทธิ์ไว้ตรวจสอบข้อมูลก่อนการแชร์ไฟล์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ยังไม่มีมาตรการการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ถึงแม้ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (wct) โดยได้อนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องแล้วก็ตาม แต่บริบทของกฎหมายและความหมายไม่ชัดเจนกับการเข้าเป็นภาคี จำเป็นต้องปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิได้รับความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์อย่างครอบคลุม โดยไม่ต้องแยกเป็นกฎหมายเฉพาะ แต่ควรต้องเพิ่มเติมเนื้อหาบทบัญญัติของกฎหมายเข้าไปให้ชัดเจน เห็นควรให้มีร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่. . .) พ.ศ. . . . . และใช้ศัพท์ภาษาทางเทคนิคให้มีความหมายชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอ

2. กระบวนการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ มาตรการเตือนและนำออกได้กำหนดผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีหน้าที่ระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล และการดำเนินการพิสูจน์หาแหล่งที่กระทำละเมิดและผู้กระทำละเมิดผลงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตไว้ว่า เป็นเรื่องที่เจ้าของลิขสิทธิ์ต้องมีหลักฐานอันควรเชื่อว่ามีการละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบอินเทอร์เน็ต ในการแสวงหาหลักฐานว่า

ถูกละเมิดเจ้าของลิขสิทธิ์ต้องดำเนินการเอง ตามมาตรา 43/6 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 และมาตรการนี้ไม่ได้กำหนดกระบวนการคุ้มครองลิขสิทธิ์แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ว่าจะมีสิทธิในขอบเขตเช่นไร ซึ่งส่วนใหญ่ผู้สร้างสรรค์จะไม่ทราบว่าตนควรไปรักษาสิทธิอย่างไร ที่ไหน และไม่ทราบว่าผู้สร้างสรรค์จะได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นสิ่งใด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เห็นควรให้มีร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่. . .) พ.ศ. . . . . โดยการกำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้สร้างสรรค์ดำเนินการจดแจ้ง และให้มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยส่งเสริมดูแลเจ้าของลิขสิทธิ์ แนะนำให้ทราบถึงสิทธิและผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพราะเรื่องทรัพย์สินทางปัญญามีมูลค่าทางเศรษฐกิจ รัฐบาลควรให้ความรู้ต่อยอดในหน่วยงาน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ โดยให้ความรู้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ให้ทราบถึงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนอย่างเป็นธรรม

References

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2568, ก). *กฎหมายลิขสิทธิ์-ประเทศเยอรมนี*. https://www.ipthailand.go.th/images/781/L_german_4_copyright.pdf

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2568, ข). *กฎหมายลิขสิทธิ์-ประเทศสิงคโปร์*. https://www.ipthailand.go.th/images/781/L_singapore_copyright.pdf

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2568, ค). *กฎหมายลิขสิทธิ์-ประเทศอังกฤษ*. https://www.ipthailand.go.th/images/781/L_english_5_copyright.pdf

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2568, ง). *พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537*. https://www.ipthailand.go.th/images/3534/2565/Copyright/Copyright_Act2_TH.pdf

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2568, จ). *พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558*. https://www.ipthailand.go.th/th/dip-law-2/item/act_cr65.html

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2568, ฉ). *พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565*. https://www.ipthailand.go.th/images/3534/2565/Copyright/ACT_CR65.pdf

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2568, ช). *กฎหมายลิขสิทธิ์-ประเทศญี่ปุ่น*. https://www.ipthailand.go.th/images/781/L_japan_4_copyright.pdf

จักรกฤษณ์ ควรพจน์. (2559). *กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า* (พิมพ์ครั้งที่ 6). นิติธรรม.

จิตติมา ศรีถาพร. (2561). *เรื่อง การพัฒนาระบบการบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญาภายใต้แผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน กรณีศึกษา: กลุ่มประเทศ CLMV*. https://image.mfa.go.th/mfa/0/yZ0EO327fd/nbt/nbt10/IS/10029.pdf

ชาญชัย อารีวิทยาเลิศ. (2553). การดำเนินคดีกรณีการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านระบบเครือข่ายบิตทอเรนท์ตามกฎหมายไทย. *บทบัณฑิตย์ เล่ม 65, ตอน 4*, 125-157. https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/abstracts/journals/journals% 202010/NALT-abstract- serial_dec2010.pdf

ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2540). *กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บี.เจ. เพลท โปรเซสเซอร์.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2559). *ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา* (พิมพ์ครั้งที่ 10). นิติธรรม.

ธัชชัย ศุภผลศิริ. (2544). *กฎหมายลิขสิทธิ์ พร้อมด้วยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นิติธรรม.

สุพัตรา คำภา และวริยา ล้ำเลิศ. (2563). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธินักออกแบบท่าเต้น. *วารสารรัชต์ภาคย์, 14*(37), 226-240.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550. (2550, 18 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*, 124(27 ก), 4-13.

วัชระ เนติวาณิชย์ และชัดชัย กลั่นความดี. (2562). *กฎหมายดิจิทัล เทคโนโลยีและไซเบอร์ อาชญากรรมดิจิทัล คุ้มครองผู้บริโภค (เอกสารประกอบคำบรรยายในห้องเรียน)*. ศรีสวัสดิ์การพิมพ์.

Amato, A. D., & Long, D. E. (1997). *International intellectual property law*. Kluwer Law International.

Chiang, J. L., Tseng, Y. Y., & Chen, W. T. (2011). Interest-Intended Piece Selection in BitTorrent-like peer-to-peer file sharing systems. *Journal of parallel and distributed computing*, *71*(6), 879-888.

U.S. Copyright Office. (1998, December). *The Digital Millennium Copyright Act of 1998: U.S. Copyright Office summary*. https://www.copyright.gov/legislation/dmca.pdf

World Intellectual Property Organization (WIPO). (2025, A). *Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC, European Union (EU)*. https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/18927

World Intellectual Property Organization (WIPO). (2025, B). *WIPO Performances and Phonograms Treaty 1996.* https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_227.pdf